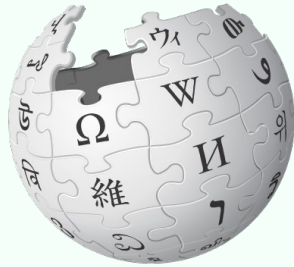
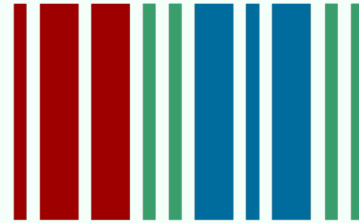

Viisi tietä Wikipediaan – ja pari sanaa Wikidatasta

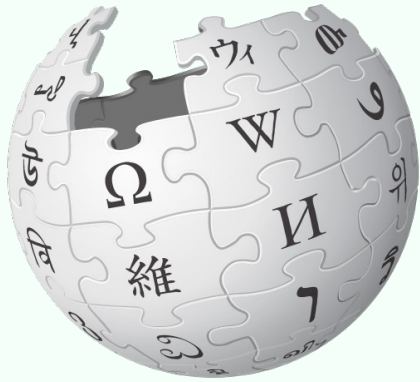

WIKIPEDIA
Vapaa tietosanakirja

WIKIDATA

Niilo Palin (Finnusertop at work)
Wikipaja Työväenmuseo Werstaalla, 2020

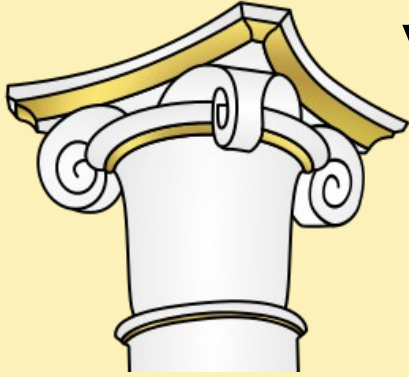
Wikipedia

- Toimiiko se?
- Miten se toimii?
- Miksi se toimii?

Wikipedia on...

”vapaa ja ilmainen tietosanakirja, jota kuka tahansa, kuten sinä, voi muokata” –
Wikipedia:Tervetuloa Wikipediaan

Viisi tietä Wikipediaan

Wikipedian viisi pilaria:

- Wikipedia on tietosanakirja
- Wikipedia on kirjoitettu neutraalista näkökulmasta
- Wikipedia on ilmainen, avoin ja vapaa
- Kunnioittava käytös kuuluu Wikipediaan
- Wikipedialla ei ole ehdottomia sääntöjä

Wikipedia on tietosanakirja

Helpompi sanoa mitä se *ei* ole:

- *paperinen* tietosanakirja
- pelkkä sanakirja tai luettelo
- sosiaalinen media tai keskustelufoorumi
- kenenkään kotisivu
- uutisia tai urauurtavaa tutkimusta varten
- sensuroitu
- byrokratia, anarkia tai demokratia

Wikipedia on tietosanakirja

Wikipedian artikkelit ovat *merkittävistä* aiheista:

”Mikäli aiheita on käsitelty huomattavan laajasti aiheesta riippumattomissa luotettavissa lähteissä, sitä voidaan pitää merkittävänä.” –

Wikipedia:Merkittävyys

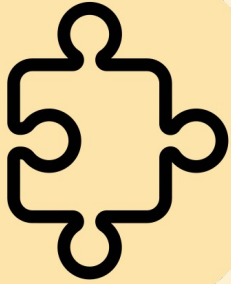

Wikipedia on kirjoitettu neutraalista näkökulmasta

Miten taataan neutraali näkökulma?

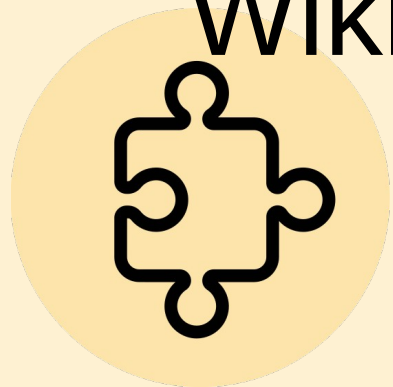
- tarkistettavuus ulkopuolisista lähteistä
- lähteiden luotettavuus
- ”tarkistettavuus, ei totuus”
- raportoi kiistakysymyksistä, älä osallistu niihin
- erota faktat mielipiteistä ja kata näkemykset oikeassa suhteessa
- älä yritä pelastaa maailmaa

Wikipedia on ilmainen, avoin ja vapaa

Inspiraatio avoimen lähdekoodin ohjelmistoista

- maksuton ja mainokseton
- jokaisesta muokkauksesta jää pysyvä jälki
- vapaita sisältöjä *"pitää ajatella kuten vapautta puhua, ei niinkään kuin ilmaista olutta"* (*"You should think of free as in free speech, not as in free beer"*) – Richard Stallman
- *Creative Commons Nimeä-JaaSamoin 3.0* ja *GNU Free Documentation License*
- tekijänoikeudet omistat sinä, Wikipedian muokkaaja
- vapaa lisenssi auttaa paitsi Wikipedian jälkikäyttäjiä myös yhteisöä itsessään

Wikipedia on ilmainen, avoin ja vapaa

Mikä ihmeen johdannaisteos?

*”Terminen kesä
kestää neljä kuukautta
sataa eniten”*

– ”Wikipedia-haiku”. Johdannaisteos artikkelista: Wikipedia-projektin osanottajat: "Kesä". fi.wikipedia.org/wiki/Kesä. CC BY-SA 3.0

Kunnioittava käytös kuuluu Wikipediaan

Yhteisöllisen muokkaamisen perusteita:

- ristiriidat ratkaistaan konsensuksen avulla
- keskity asiaan, älä mene henkilökohtaisuuksiin
- oleta muilta hyvää tahtoa
- ”vandaalit” voidaan laittaa kuriin
- älä ”pure” uusia tulokkaita

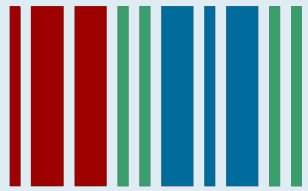
Wikipedialla ei ole ehdottomia sääntöjä

”jos Wikipedian päämäärä, sääntöjen henki ja terve järki sitä vaatii, riko sääntöjen kirjoitettua muotoa” – Wikipedia:Älä palvo sääntöjä

- Wikipedialla ja muurahaispesällä paljon yhteistä
- maalaisjärki kantaa pitkälle
- ole rohkea!
- korjaa – kumoa – keskustele
- myös sääntöjä voi muokata

Wikipedia on vain yksi Wikimedia-projekteista

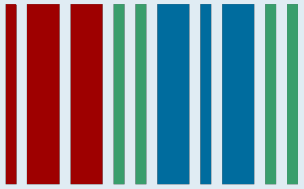

Pari sanaa Wikidatasta

Wikidata on...

”vapaa, yhteisesti muokattava, monikielinen, toissijainen tietokanta, johon kerätään rakenteista tietoa Wikipedian, Wikimedia Commonsin ja muiden Wikimedia-liikkeen projektien tukemiseen, ja kaikille maailmassa.” – Wikidata:Esittely

Wikidata

- datan *tallentaminen* rakenteellisesti
- sen *hakeminen* kyselyillä
- sen *havainnollistaminen* visualisointeina
- Wikipedian apuna vai itsenäinen projekti?

Näin kirjoitat Wikipedia-artikkelin

- Jos aloitat uuden artikkelin, pysähdy miettimään onko aihe *merkittävä*
- Kirjoita *omin sanoin*
- Etsi lisäämällesi tiedolle *lähteet*
- Hahmottele artikkelin *rakenne*